

UIT MIJN OUDE DOOS – DEEL 3 – 'T STRANGE¹

door Simon IPPEL

Tijdens de zomermaanden en als men schoon weer verwachtte, was het de normaalste zaak dat moeder met de kinderen² naar 't strange trokken.

Reeds van in de vroege morgen was moeder in de weer om alles in gereedheid te brengen. De "galette"³ van de SEO werd gehaald en met het groot broodmes in mooie lappen gesneden. Deze werden belegd met een blad sla en een schil roerei. Als drank was het een fles water met wat grenadine, om er wat smaak aan te geven.

Ondertussen mochten wij alles samenrapen wat we dachten nodig te hebben. Er was één voorwaarde, we moesten het zelf dragen. Wat we nodig hadden was soms zeer uitgebreid: een schop, een emmer, een draak, schepnet, handdoek, "marbels", een echte bal of/een om op te blazen. Het resultaat was dat we verschillende malen onze keuze moesten maken. Onze zwembroek hadden we steeds aan, die moesten we dan niet dragen!

Moeder zelf droeg de zak met eten, haar "strangestoel"⁴ en het windzeil. Als wij weinig mee hadden⁵ genomen, mochten wij deze ook nog op onze schouders dragen. Geladen met ons "bucht" zoals ezels vertrokken wij rond 10 uur. De kinderen voorop en met de moeder(s) er achter, werd de stoet gevormd. Deze stoet moest met veel tamtam en geluid te horen zijn, want wij hadden de gewoonte onze schop langs de straatstenen te slepen zodat men ons van verre hoorde afkomen.

Op 't strange aangekomen werd eerst het zeil deskundig geplaatst⁶. Dan werden de flessen om de dorst te lessen in het zand bedolven, zo bleven deze de ganse dag zeer fris en werd moeders strangestoel geplaatst⁷. Nadat we geholpen hadden waren we vrij!

Het was toen niet de mode dat mijn ouders in badkostuum zich zaten te zonnen.⁸ Neen, zij zaten lichtjes gekleed te breien, te borduren of te naaien. Was het nu uit zedelijkheid of hadden ze het geld er niet toe om een badkostuum aan te kopen, ik weet het niet.

Vooraf was er nog wat discussie wat wij eerst zouden doen, maar dat kwam gauw in orde.

Waarmee verdreven wij onze tijd?

1- Wanneer er meisjes bij waren moesten we eerst helpen met het maken van een winkel. Een put werd gegraven, daarin kwam een trap om er in te kunnen, uitsparingen die dienden tot zitplaats EN een toonbank, want er moest een winkel zijn om de meegebrachte papieren bloemen te kunnen verkopen. De verkoopprijs van die bloemen werd uitgedrukt niet in geld of euro's maar in "panniers".⁹ Wanneer de winkel in orde was, dienden er op het hardzand schelpen gezocht te worden om andere aankopen te doen bij de concurrentie. De winkel werd luidruchtig aangekondigd met: "Venéz achtee, au bon marche, la boutique est ouverte"¹⁰. Aankopen werden

¹ Het strand.

² Ik was enig kind, maar verschillende speelkameraden of buurkinderen waren welkom

³ Soort brood.

⁴ Dat het een soort zetel was speelde taalkundig geen rol.

⁵ Rommel (in feite ons speelgerief)

⁶ Moeder moest uit de wind en in de zon zitten.

⁷ Men moet oppassen want je handen konden er tussen zitten.

⁸ Een wit velletje voor vrouwen was toen mode.

⁹ Eén pannier was twee handen tegen elkaar geplaatst en deze gevuld met schelpen.

¹⁰ Zoals in alle deftige winkels was alles in 't frans, alhoewel we geen woord konden spreken.

gedaan door deze met de kleinste handen en de verkoop steeds door deze met de grootste handen. Kwestie van winst te maken!

- 2- Met het zand van de put en nog wat erbij maakten de jongens een "boule-a-barak"¹¹ liefst iets verder van de put. Dit gebeurde meestal wanneer de Ronde van Frankrijk plaats greep. We hadden twee soorten "boule-a-barak"-s.
 - a) De gewone waarbij de loop piste zich al kronkelend rond de berg naar beneden liep. Er konden zich bergen en tunnels in bevinden. Iedere marbel¹² was een renner, een klasse ment werd opgemaakt, drie punten voor de eerste, twee voor de tweede en één voor de derde aangekomen marbel. Na een aantal "ritten" was het spel uit en kon men opnieuw beginnen. Andere variaties waren mogelijk.
 - b) De grote boule-a-barak" was hoger en rechtlijniger. Het was meer voor snelheid. Aan dergelijke pisten waagden wij ons niet (wegens te veel werk). Wie er regelmatig een maakten waren de Degrijse (van de boekhandel op de Boulevard du Midi)¹³ met enkele vrienden en deze was soms meer dan manshoogte hoog en zeker een meter of vijf lang.

Wanneer het warm weer was moesten de pisten met emmers water begoten worden want in droog zand liepen de marbels niet goed. De zee was soms niet ver, dus emmertjes water halen.

- 3- Wanneer de zee aftrok¹⁴ en er hard zand vrij kwam maakten we een "kettepiste" of "schietpiste". Deze slingerde zich, was plat met hier en daar een heuveltje. Het was de taak van ieder deelnemer zijn marbel met een vinger weg te schieten vanaf de startlijn. Wie zijn marbel over de verhoogde zij kanten schoot diende vanaf de start te herbeginnen. De reglementen werden vooraf besproken.
- 4- Bij veel wind was met de "drake"¹⁵ spelen zeer geliefd. Wanneer deze tot op een zekere hoogte was werden er "dépêches"¹⁶ gestuurd. Dat waren kleine blaadjes die rond de koord werden vast gemaakt en door de wind tot aan de draak stegen. Daar gekomen kwam deze los en een jongen diende ze op te halen en het berichtje te lezen. Meestal was de tekst inhoud iets om hem te plagen.¹⁷ Sommige jongens maakten zelf hun draak, maar wij hadden deze gewonnen met de "Concours du Soir".
- 5- De "Concours du Soir"¹⁸ greep plaats in alle kustbadplaatsen. De dag dat deze doorging te Oostende moest men in het oog houden. Vanaf een zeker uur was het verzamelen aan het Atheneum in de St.-Petersburgstraat¹⁹. Men werd er per groep van zes ingedeeld en per ouderdom, kreeg er zijn nummer en dan maar wachten. Met een muziekkorps voorop en gans de meute er achter, naar het strand. Veel lawaai behoorde er ook bij. Daar aangekomen lagen alle staken voorzien van een nummer reeds klaar. Op het fluitsignaal kon de staak (met een voet er aan die we toch probeerden wat dieper in het zand te steken) recht gezet worden en maar zand ertegen scheppen, wanneer het tweede fluitsignaal ging dient gestopt met scheppen om de berg te verhogen. Wee de tegenstrever die het niet deed! En dan maar het water afwachten die de zandberg afknabbelde. De staak die het langst bleef rechtstaan was de winnaar. Wat vooral van

¹¹ Is een hoge zandberg waar men de knikkers gezamenlijk van laat afrollen.

¹² Knikker

¹³ Nu A. Pieterslaan.

¹⁴ Van vloed naar ebbe.

¹⁵ Waarom noemt men dat nu "Kites" ? Het woord draken is toch veel begrijpelijker of gaan we nu toch alles verengelsen?

¹⁶ Berichtjes

¹⁷ Marta is verliefd op je

¹⁸ Werd ingericht door het dagblad "Le Soir".

¹⁹ Nu Leon Spilliaertstraat.

belang was : iedereen kreeg een prijs, daarvoor diende men echter terug naar het Atheneum te gaan waar de prijsuitdeling plaats greep.

- 6- Rond drie uur in de middag kwamen de "maalboten"²⁰, één ging er buiten- en één in de haven. Meestal "zwaaide"²¹ deze die naar binnen moest varen, Daardoor werden grote "boaren"²² naar land gebracht, wat voor ons "het" ogenblik was om te gaan baden. "Boarespringen"²³ was het grootste genot dan men maar kon denken.
Aan de waterlijn stonden meestal mensen²⁴ van "Ostende plage" die kaartjes verkochten om te mogen zwemmen. Wij wachtten een tijdje tot hij niet keek en gingen dan snel in het water zonder te betalen. Later ben ik te weet gekomen dat hij een vriend was van mijn vader en dat hij zich speciaal omdraaide zodat wij in het water konden gaan zonder te betalen. Soms riep hij ons terug om ons te wijzen op onze plichten, we aanhoorden steeds zijn uitleg, maar het resultaat was hetzelfde, wij gingen toch in 't water. Maar hij had zijn plicht gedaan.
Wanneer de maalboten elkaar voorbij vaarden, streken²⁵ zij de vlag aan de achtersteven. Het was een vorm van groeten. Eens dat ze elkaar voorbij waren gevaren, werden deze Belgische vlag terug gehesen. Ook dit mochten we niet missen. Je weet maar nooit dat ze het eens vergaten!
- 7- Wanneer er minder volk op het strand was, werd er "katche duk"²⁶ gespeeld. Tussen de tenten en de badkarren, achter de zeilen, in de gegraven putten, kortom er waren mogelijkheden genoeg. Daarmee konden we ons uren amuseren.
- 8- Over de badkarren gesproken. Dit waren karren op vier wielen met aan de voorzijde een trap. Men had verschillende soorten badkarren : enkele, dubbele en luxe, deze laatste heb ik nooit van binnen gezien. Terwijl de bader(ster) zich omkleedde werd de trap weggenomen, het trekpaard ervoor gespannen en de badkar werd in zee getrokken. Om sommige dames (ook heren) toe te laten direct in zee te gaan, zonder zich aan het andere publiek te tonen. De badkar werd tot ongeveer een 1/2 meter onder de plankenvloer van de badkar in zee getrokken. Je kan wel denken dat wanneer het paard begon te trekken er soms gilletjes werden gehoord door de dames geslaakt. Soms mochten wij deze paarden voederen. Van dat brood werden er enkele stukjes achter gehouden. O! wat was dat brood lekker! Veeeeeel beter dan de boterhammen van moeder!
- 9- Na het zwemmen moesten we eten, want we hadden honger alhoewel we reeds over de middag eten hadden gekregen. Wat dat eten betreft: de boterhammen waren wat "flets"²⁷ en "smoet zochte"²⁸ en wanneer er teveel wind was kraakte het zand tussen de tanden, maar moeder zegde dat het geen kwaad kon voor de maag. In elk geval de drank, deze was steeds fris en daarmee spoelden we alles weg.. De moeders dronken koffie uit de thermosfles.
- 10- Soms hadden we bezoek van familie uit Brussel. Mijn nichtje Marcelinne Degrauwe klaagde altijd tegen mijn moeder dat ik een "niewerd"²⁹ was. Haar uitspraak (of vertaling) was niet

²⁰ Mailboten die vroeger de briefwisseling naar Engeland overbrachten.

²¹ Draaien om zijn als as en zo met zijn achtersteven de haven binnen te varen.

²² Is een zeegolf

²³ Dat was steeds over de aankomende golven springen, soms werd men omgeslagen en kon men met moeite recht geraken, tot plezier van de anderen.

²⁴ Wij noemden ze ook "strange-pliches"

²⁵ Omlaag doen van de vlag

²⁶ Verstoppertje

²⁷ Flauw en slap van smaak (zie "Oostends woordenboek" R. Desnerck)

²⁸ Zeer zacht.

²⁹ Voor de schrijfwijze zie "Oostends Woordenboek".

zogoed want ze bedoelde dat ik "niets waard" was in het maken van bloemen. Toch was de overkomst van dergelijke familie speciaal. We bleven langer op het strand!
Vader kwam na zijn werk naar 't strand en er werden foto's gemaakt.

- 11- Ook de "boarebreker"³⁰ was een trekpleister. Daar kon men kleine krabbetjes zoeken tussen de stenen. Dit noemden wij "slabberoajen"³¹ of "steenkrabben" zoeken. Wanneer we gingen mosselen trekken wisten wat er 's avond thuis op het menu stond. Nu is het verboden mosselen te plukken.³²
Met 't schepnet gingen we in de "kelle"³³ "germoazn"³⁴ vangen die we in onze "seule"³⁵ mee namen om 's avonds te koken en op te eten. Dat ze zeer klein waren maakte niets uit!
- 12- Soms kwam "Oliebolle"³⁶ met zijn mand op zijn dikke buik, roepende "versche oliebolle" en voor de Frans sprekenden "'Boules de Berlin". En dan maar "zagen"³⁷ dat we honger hadden. Soms moesten we opletten of we kregen nog een "stutte"³⁸ toe gestopt en zagen we de oliebolle aan onze neus voorbij gaan.
- 13- Op zaterdag- of zondagavond werd er een wandeling gemaakt langs de zeedijk. Wanneer men aan het Kursaal kwam stond er steeds veel volk. En wanneer de zaal uitverkocht was, zette men de kursaalramen open en iedereen kon mee luisteren. Mijn vader nam mij dan op de schouders zodat ook ik iets kon zien. Maar wat ik zag of hoorde, dat weet ik niet meer.
1. Wanneer een regenbui of een "slavlaagje"³⁹ op het onverwachts kwam opzetten en moeder het zag aankomen, werd snel alles samen geraapt, een handdoek moest over ons hoofd en lopen maar naar huis. Dit noemde men de "vlucht van Egypte". Vergelijkend was het wel. Vele mensen liepen naar de "galerijen". Daar was dan een gerucht van "je welst"⁴⁰ en nadien kon men toch niet meer op het strand, alles was te nat.
Het resultaat was, we waren moe en gingen liever naar huis.
- 15- Dichtbij de plaats waar onze vaste stek was⁴¹, had men een afgebakend stuk strand waar "Papa Ours" zijn speeltuig had staan. Om daarop te mogen spelen was lidgeld te betalen. Het was maar voor rijkelui's kinderen en men moest dan nog de Franse taal machtig zijn. Deze kinderen kregen dan een rond stuk feuter met een witte beer erop⁴², ze moesten deze zichtbaar dragen op de zwembroek. Met dit kenteken kon men dan kosteloos op alle turntoestellen, glijbaan en schommels spelen en eveneens meedoen aan de lichaams oefeningen die dagelijks gegeven werden door "Papa Ours" zelf. Toen het algemene mobilisatie in Frankrijk was, werd hij opgeroepen en door zijn "aanhangers" in open auto en met veel getoeter is hij dan naar zijn land vertrokken. We hebben hem nooit meer teruggezien na de oorlog.
Toen is "Papa Dauphin" gekomen.

³⁰ Golfbreker of strandhoofd, dienende om de golven te breken.

³¹ Dit is de gewone strandkrab.

³² Naar het schijnt wegens de pollutie van de zee, of waren de handelaars er tegen?

³³ Ondiep water dat achter bleef na vloedtij.

³⁴ Garnalen

³⁵ Emmer

³⁶ Een venter met oliebolle.

³⁷ Smekend vragen

³⁸ Boterham

³⁹ Klein regentje.

⁴⁰ Veel lawaai.

⁴¹ Voor de Parijsstraat.

⁴² Nu zegt men daar "een badge" tegen

- 16- Ongeveer vóór de Parijsstraat en achter de eerste rij strange-tenten⁴³ stond er een bewaarplaats. Daar kon men tegen een kleine vergoeding zijn grote spullen⁴⁴ kwijt. Wanneer moeder bij kas was en het een lange tijd zon in het vooruitzicht was, drongen we erop aan en soms lukte het.
- 17- Voetbal werd meer door de grotere jongens gespeeld, volleybal was nog niet in de mode.
- 18- Soms werd er oorlogje gespeeld, dan werden er papieren zakjes gevuld met zand en van achter de boarebreker werd de vijand bekogeld. Dat er soms iemand een blauw oog had, daarom kon men zich niet om bekommeren.
- 19- Ook "bedriegputten" werden gemaakt; dat was een put gegraven (min of meer groot) en met een grote papierenzak toegemaakt, deze werd lichtjes met zand bedekt. Dan maar wachten op de argeloze wandelaar die erin trapte en wij wisten van kromme haas.

Aan sommige "spelletjes" (?) mochten wij niet meedoen. Die waren voor "droeve jongens"⁴⁵.



⁴³ Men sprak steeds van tenten alhoewel het houten huisjes waren, zoals er nu nog staan.

⁴⁴ In hoofdzaak de strandstoel en het windscherm

⁴⁵ Want dat waren geen deftige maar gevaarlijke spelletjes.